POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS **PÄÄTÖS** 1841/2026

3.11.2026

Dnrot 881/03.04.04.04.10/2025
936/03.04.04.04.10/2025

Asia Kunnanhallituksen jäsenen ja puheenjohtajan vaalikelpoisuutta koskeva valitus

Valittajat 1) [redacted]
2) [redacted]

Päätös, josta valitetaan

Taivalkosken kunnanvaltuusto 5.6.2025 § 47

Valtuusto on päättänyt valita kunnanhallitukseen toimikaudeksi 1.6.2025–31.5.2029 muun muassa Pekka Turpeisen, joka on myös valittu kunnanhallituksen puheenjohtajaksi.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1) [redacted] on vaatinut valituksenalaisen päätöksen kumoamista ja asian palauttamista uudelleen käsittelyyn.

Kunnanhallituksen puheenjohtajaksi valittu henkilö, joka on perusopetuksen ja lukion rehtori sekä sivistysjohtajan sijainen, ei ole virka-asemansa vuoksi kelpoinen tehtävään kuntalain 73 §:n perusteella. Tilanteessa ongelmana on niin sanottu kaksoisrooli ja siitä aiheutuvat esteellisyys- ja muut päätöksentekoon liittyvät hankaluudet, jotka vaikeuttavat ja vääristävät asioiden käsittelyä ja loppuunsaattamista. Lisäksi kyseinen henkilö on virka-asemassaan merkittävässä roolissa niin kunnan talous- kuin henkilöstöpolitiikassa.

2) [redacted] on vaatinut valituksenalaisen päätöksen kumoamista.

Kunnanhallitukseen ja kunnanhallituksen puheenjohtajaksi on valittu henkilö, joka on peruskoulun ja lukion rehtori ja joka valmistelee kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevia asioita. Valittu henkilö toimii sivistystoimenjohtajan sijaisena ja esittelijänä tämän ollessa estyneenä. Valittu henkilö vastaa virassaan peruskoulun ja lukion rehtorina merkittävästä osasta kunnan talousarviota, ja hänen alaisenaan on merkittävä osa kunnan henkilöstöstä.

Päätöksen johdosta kuntaan muodostuu epäterve kaksoisrooli ja vallan keskittymä. Valittu henkilö on operatiivisessa toimessaan kunnan viranhaltijana kunnanjohtajan ja sivistystoimenjohtajan alainen. Luottamustoimessaan kunnanhallituksen puheenjohtajana hän on kunnanjohtajan, sivistystoimenjohtajan ja myös itsensä esimies. Käytännössä tehty valinta voi johtaa kunnanhallituksen ja koko kunnan päätöksenteon hidastumiseen ja vaikeutumiseen. Esteellisyyssäännöt on otettava huomioon, mikä hidastaa ja vaikeuttaa päätöksentekoa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kunnanhallitus on antanut lausunnot, joissa on muun ohella todettu, että Pekka Turpeisen vaalikelpoisuutta kunnanhallitukseen on arvioitu eikä yksiselitteistä lain mukaista estettä valinnalle ole havaittu.

Pekka Turpeinen on antamissaan selityksissä todennut, että hän on vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja että valtuuston päätös tulee pysyttää ennallaan.

[redacted] ei ole varatusta tilaisuudesta huolimatta antanut vastaselitystä.

[redacted] on antamassaan vastaselityksessä vaatinut, että hallinto-oikeus toteaa, ettei Turpeinen ole ollut vaalikelpoinen myöskään valtuustoon.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa valituksenalaisen päätöksen siltä osin kuin sillä on valittu kunnanhallituksen jäseneksi ja kunnanhallituksen puheenjohtajaksi Pekka Turpeinen.

Perustelut

Hallinto-oikeus toteaa, että Turpeinen on valittu valtuutetuksi Taivalkosken kunnanvaltuustoon vuoden 2025 kuntavaaleissa. Kunnan keskusvaalilautakunta on ratkaissut Turpeisen vaalikelpoisuuden kunnanvaltuuston kuntavaaliehdokashakemusten käsittelyn yhteydessä ennen vaalipäivää. Keskusvaalilautakunnan päätös on tältä osin lainvoimainen, eikä hallinto-oikeus näin ollen voi ottaa tutkittavakseen sitä, onko Turpeinen ollut vaalikelpoinen valtuustoon. Asiassa on siten hallinto-oikeuden ratkaistavana, onko kunnanhallitukseen ja samalla kunnanhallituksen puheenjohtajaksi valittua Turpeista pidettävä vaalikelvottamana kunnanhallitukseen virka-asemansa tai -tehtäviensä vuoksi kuntalain 73 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan perusteella.

Kuntalain 73 §:n 1 momentin mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:
1) välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;

3) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta.

Kuntalakia koskevan hallituksen esityksen (HE 268/2014 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu 73 §:n osalta muun ohella, että kunnanhallitus edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta. Erityisesti kunnanhallituksen puheenjohtaja on keskeinen työnantajan edustaja kunnassa. Jos kunnanhallituksen puheenjohtaja on samalla kunnan työntekijä, hän on päätöksenteon puolueettomuuden näkökulmasta ongelmallisessa kaksoisroolissa. Tämä näkökulma on perusteltua ottaa huomioon kunnanhallituksen valintaa koskevissa poliittisissa neuvotteluissa.

Hallinto-oikeus toteaa ensinnäkin, että kunnanhallituksen puheenjohtajan vaalikelpoisuudesta ei ole erikseen säädetty, vaan asiaa on arvioitava puheenjohtajankin osalta kaikkien kunnanhallituksen jäsenten vaalikelpoisuutta koskevan kuntalain 73 §:n perusteella. Toisekseen hallinto-oikeus toteaa, että vaalikelpoisuutta rajoittavia säännöksiä on poikkeuksena yleisestä vaalikelpoisuudesta tulkittava suppeasti.

Kunnanhallituksen antamien lausuntojen mukaan yhtenäiskoulun ja lukion rehtorina työskentelevä Turpeinen ei ole kunnanhallituksen alaisuudessa toimiva henkilö. Hänen esihenkilönään toimii sivistystoimenjohtaja.

Turpeisen virkatehtävien ja -aseman osalta kunnanhallituksen lausunnoissa todetaan, että hänen vastuullaan ovat ala- ja yläkoulu sekä lukio. Hutun koulua johtaa koulunjohtaja. Koulujen asioita suunnitellaan sivistystoimessa esimerkiksi talouden osalta. Alakoululla on lisäksi apulaisrehtori, joka vastaa alakoulun päivittäisestä toiminnasta, mutta ei ole henkilöstön esihenkilö. Rehtori vastaa ala- ja yläkoulun sekä lukion taloudesta ja henkilöstöjohtamisesta. Koulujen johtamiskokonaisuus on merkittävä osa sivistystoimen ja koko kunnan toimintaa. Peruskoulutuksen osuus koko kunnan talousarviosta vuonna 2025 oli lähes 40 prosenttia. Rehtori valmistelee koulujen talousarvion ja vastaa sen noudattamisesta. Omien hankintavaltuuksiensa lisäksi rehtori myös osaltaan valmistelee hankintoja, joista lopullisen päätöksen laatii sivistystoimenjohtaja tai lautakunta.

Taivalkosken kunnan päätöksentekohetkellä voimassaolleen hallintosäännön 17 §:n mukaan sivistyspalvelujen toimialaa johtaa sivistystoimenjohtaja. Toimialajohtaja vastaa toimialansa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa. Asianomaisen toimialan toimielin / lautakunta määrää toimialajohtajan sijaisen, joka hoitaa toimialajohtajan tehtäviä hänen ollessa poissa tai esteellinen. Hallintosäännön 19 §:n mukaan kunnan johtoryhmän muodostavat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talouspäällikkö, sivistystoimenjohtaja ja tekninen johtaja. Hallintosäännön 27 §:n mukaan sivistyslautakunnan esittelijänä toimii sivistystoimenjohtaja. Hänen estyneenä tai esteellisenä ollessaan esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty muu viranhaltija.

Sivistyslautakunnan 19.12.2023 vahvistaman Kirkonkylän peruskoulun ja lukion rehtorin tehtävänkuvauksen mukaan rehtorin tehtäviin kuuluu myös toimia sivistystoimenjohtajan sijaisena lyhytaikaisissa poissaoloissa. Kunnanhallituksen lausunnoissa todetaan, että sivistystoimen johtajan sijaisena toimiessaan rehtori toimii myös jäsenenä johtoryhmässä, jossa käsitellään operatiiviseen johtamiseen liittyviä asioita. Operatiivisesta johtamisesta kunnassa vastaavat viranhaltijat ja yksiköiden esihenkilöt. Luottamushenkilöt eivät osallistu kunnan operatiiviseen johtamiseen.

Edellä todetun perusteella hallinto-oikeus toteaa, että Turpeinen ei ole oman virka-asemansa puolesta välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö eikä Turpeisen omaan tehtävänkuvaan kuulu myöskään lautakunnan esittelijänä toimiminen. Sen sijaan sivistystoimenjohtajan sijaisena toimiessaan Turpeinen on kunnanhallituksen alaisuudessa ja tuolloin hänen tehtäviinsä kuuluu muun muassa myös lautakunnan esittelijänä toimiminen. Turpeisen omiin virkatehtäviin kuuluu koulujen talousarvion ja hankintojen valmistelu, mutta hän ei tässä tehtävässään vastaa kunnanhallitukselle käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta. Edellä todettu huomioon ottaen hallinto-oikeus toteaa, että Turpeinen on sivistystoimenjohtajan sijaisena toimiessaan kuntalain 73 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö. Sivistystoimenjohtajan sijaisena toimiessaan hän on myös 3 kohdassa tarkoitettu kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta. Edellä lausutun johdosta Turpeinen ei ole ollut vaalikelpoinen kunnanhallitukseen, minkä vuoksi valituksenalainen päätös on lainvastaisena tältä osin kumottava.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riitta Arjas, Saija Mustola ja Elisa Hämäläinen.

Esittelevä jäsen Elisa Hämäläinen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös [redacted] kirjeitse
sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu
maksutta

Jäljennös maksutta Taivalkosken kunnanhallitus, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädetyllä tavalla, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:
1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Käytettäessä tavallista tiedoksiantotapaa kirjeitse vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin.

Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Viranomaisen tietoon kirjeen katsotaan kuitenkin tulleen saapumispäivänä.

Käytettäessä todisteellista sähköistä tiedoksiantotapaa (sähköisen asiointipalvelun kautta) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi päivänä, jolloin asiakirja on vahvistettu vastaanotetuksi. Käytettäessä muuta todisteellista tiedoksiantotapaa (saantitodistus, vastaanottotodistus, haastetiedoksianto) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tuolloin tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus, vastaanottotodistus tai tiedoksiantotodistus.

Käytettäessä sijaistiedoksiantoa asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot
- jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava
- sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Lisäksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle on soveltuvalla tavalla ilmoitettava valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos:

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa;
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa;
- valtuutettu asiamies on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle.**

Valituksen valituslupahakemuksineen voi toimittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Jos valituksen valituslupahakemuksineen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisen päivän aikana. Muutoin kuin sähköisenä asiakirjana toimitettavan valituksen valituslupahakemuksineen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä viraston aukioloajan päättymiseen mennessä kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Postiosoite:	**Käyntiosoite**:	**Sähköposti**: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
PL 180	Fabianinkatu 15	**Faksi**: 029 56 40382
00131 HELSINKI	00130 HELSINKI	**Puhelinnumero**: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)
Tuomioistuinmaksulaki 2 § (400/2026)

Kunnallisvalitus